

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Rebus Iaponicis, Indicis, Et Pervanis Epistolæ
Recentiores**

Hay, John

Antverpiæ, 1605

Petrus Gomez Vice-Provincialis Indiæ Reverendo P. Clavdio Aquaviva
Societatis Iesv Generali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61204)

PETRVS GOMEZ
VICE-PROVINCIALIS
INDIÆ

REVERENDO P. CLAVDIO AQUA-
niua Societatis IESV Generali.

DRÆTERMISSA narratione, quam insti-
tuere poteram de consueto fructu, qui diui-
no aspirante numine collectus est ex con-
fessionibus, concionibus, missionibus, alijsq;
exercitijs, quibus Societas nostra ad majorē
diuini nominis gloriam, & spirituale proxi-
morum auxilium, vti solet; atque etiam iis,
quæ generatim de huius nouellæ Ecclesiæ
statu, de gentiliū conuersione, de dispositione regnorum ad
suscipiendam fidem Catholicam, dici poterant; tantum particu-
laria quædam acta, idq; breuiter, ad cauendū fastidium, quod päre-
re solet prolixitas, atq; ea, quæ ædificationem & consolationem
afferte queant, commemorabo.

Cum in regno Coraiano copiarū Iaponicarū ad prosequendum
inchoatum bellum ex mādato Taicosamæ pararentur, præcipuus
quidam Omurandoni cognatus, qui in eodem exercitu erat, a di-
cto Omurandono potestatem sibi fieri postulauit Omurā redeūdi
confessionis faciendæ causa, adjuncta sponcione se quamprimum
rediturum. Ea obtenta bonus ille Dominus alacriter se ad traji-
ciendum mare, quod plus centenas leucas in Iaponiam vsque pa-
tet, & crebris tempestatibus exagitur, cōparauit. Trāsmisit felī-
citer, cōfessioneq; ter iterata, sumptōq; sanctissimo Christi cor-
pore, in Corai reuertit. Cui⁹ exēplū alii cōplures mox sunt imitati.

Dominus Amacusæ, cum in quartū annum bello Coraiano in-
teruisset, in statum suum reuersus, sic sibi ipsi attendit, vt remotis
omnibus negotijs in abditum locum occulto sese receperit gene-
ralis confessionis instituendæ causa. Quæ quanto cum fructu po-
stea facta sit, opera demonstrarūt. Primò enim cuidam Patri no-
stro obrulit scriptum manu sua signatū, quo se obligabat ad præ-
standa integre omnia, quæ Societas ei ad seruitium diuinū iuāq;
salutem

salutem necessaria iudicasset. Deinde redditus quosdam suis locis restituit, qui nescio ob quod delictum erant ab alienari. Terra ad sustentationem viginti capitum agrum attribuit, qui in alienaria nostrorum curam gerat Ecclesiarum, quo decenter in his omnibus transigantur, dum pueri doctrina Christiana imbuendi, morum proximi iuandi, defuncti vita humani, aliaque id genus caritatis officia exhibenda. Quarto iussit per vniuersum statum promulgari, vt si quis iniuria aliqua à se affectus fuisset, non celaret separatim qualibet satisfactione sibi prescripta illam compellere. Quibus ex rebus, & aliis, quæ ille egit, quantus fructus manant ad eius subditos, testata sunt noua desideria multorum de vita sacriore deinceps instituenda.

Adolescens quidam in patriam, quæ gentilis erat, reuersus, cum Sabbatho quodam fortè comedisset carnes, oblitus esse diem Sabbathi, se ipse triduanam à carnibus abstinentiam multauit. Idem eundem seni accidit, nam cum cadendis in sylua lignis operam daret, per incuriam manducarat carnes. Deprehento errore, crastinum diem Veneris, sic indoluit, vt omisso labore domum reperiret, flagroque asperrimo vltus sit lapsum, atque etiam insequente mox Sabbato labore manuum nullum quantum facere voluerit.

Christianus quidam graviter vexabatur à dæmone. Bonus eius Dominus multiplici & superstitioso suo ritu conatus est auertere vexationem, sed irrito conatu. tandem implorauit auxilium feminae cuiusdam piæ & Christianæ ibidem commorantis, vt quandoquidem gentilitiæ preces non profuissent, illa Christiana pro Christiano suum DEVM precaretur. Illa non obnuit, & cum initium orandi fecisset, magna fide arrepta disciplina energumenum verberauit. dæmon autem non ferens a muliere hoc genus verberis, dixit, si à verberatione cesses, recessit, illa contra subiecit, non se cessaturam, nisi promittat se ad hominem illum nunquam rediturum. Sic malignus spiritus recessit, & Bonus ob efficaciam precum Christianarum attonitus haesit.

Alius dæmon obsesserat mulierem, & per eam multos inceditos, more suo, edebat gestus. Christiani, qui accurrerant videnda illius causa, Dominum seculò pro ea precati sunt, & ad confessionem, tanquam antidotum præsens in huiusmodi afflictione, cohortati. paruit pio consilio, & sacerdotem accersiri permisit. qui cum præstò esset, repente sic illa obmutuit, vt nullum verbulum amplius eloqueretur. tantum continuabat suas gesticulationes, & elata voce clamabat. Sacerdos, cum frustra

stra varia remedia ad dæmonem fugandum viurpasset, domum reuertit, misitque B. P. Francisci Xauerii Breuiarium, eius collo appendendum. Deportauit illud in posterum vsque diem, quo tandem non solum cepit loqui, & magna sua consolatione de peccatis confessâ est, verum etiam quæta, licet dirètractata & laniata, permansit.

Idem capitalis hostis noster per suos ministros tērauit & alios in ruinam impellere, vt liquebit ex subiecto exemplo. Bonzus quidam multis schedulis ad fraudem faciendam onustus iter habebat per locum Scimabaræ vicinum. huic Christianus, qui quasi aditus eura gerebat Ecclesiæ, obuiam factus, percontatur hominem, qua autoritate per ditionem illam fraudulentas suas chartas spargere auderet. ostenderet patentes a Taicosama, si haberet. si non, ilico sarcinulam suam, quam gestabat, in terram deponeret. Bonzus cernens Christianum tam intrepidum vehementer cœpit conturbari, & affirmare, si schedulas illas abijcerat, in vitæ discrimen vocandum. Verum alter, contemptis eius dictis, fortius eum vrsit, vt sarcinulam traderet. Itaque Bonzus in angustias redactus putauit se præclarum ex mercibus quæstum faciurum, si porrectis schedulis ex templo se inde abriperet: quæ, eo cum summo pudore inde digressio, luculentis ignibus sunt absumptæ.

Alii quidam Bonzi non longè ab Omura disuncti, existimantes Christianos supplicio in viginti sex crucifixos a Taicosama alias decreto sic perterrefactos, vt facile ad superstiones gentilitias reuocari possint, si essent, qui eos ad id extimularent, ceperunt Omurandi ditionem percurrere cum dictis schedulis, vt eas in Christianos distribuerent, & magnam inde elemosynam colligerent, quam scilicet amphorem, ac sperabant, reportarunt, nam pro paucis schedulis multis affecti plagis ad suos repedare coacti sunt, nec quisquam illorum deinceps comparuit.

Anus quædam septuagenaria instar ouis desertæ inter lupos, hoc est infideles, degens, cum non solum à vicinis, qui eam perloquebantur, sed etiam à nepotibus, atque aded à propria filia impelleretur ad deserendam fidem Christianam, inuicta constantia omnes insultus repressit.

In regni Farimani parte Gubernator quidam, ad tuendum statum, cum atroces multis Christianis minaretur pœnas, nisi ad veterem idolorum cultum redirent, magno illi animi robore & prudentia responderunt, vt ipse sedulo primùm exploraret, quid rem ageretur Meaci, & nunc decerneret quod tempori esset magis

gis conueniens: quod ad se autem attineret, futuros ad quos-
uis nutum ipsius promptissimos, maiori enim se desiderio la-
grare aduersa quauis, etiam mortem ipsam, perferendi, quam
ille inferendi. Visa est Ethnico homini sagax responsio, & salu-
re consilium. Ne tamen æquo cunctantius officio suo functus ve-
deretur, decem vel duodecim illorum in vincula coniecit, do-
nec ex aula nuntium recepisset. Non satis exprimi potest, quanto
cum gaudio benedicti Christiani certatim contenderint aggre-
gari ad numerum incarcerationum. Denique vt omnes glorio-
rum vinculorum fieret participes, vicissim nunc hi carcerem sub-
ibant, nunc illi, (obstupescens ad spectaculum Ethnicus) in
aliis locum cederent, exhibant.

Cum Christianus quidam capite esset multandus, Bonum
cum alio socio gentili cum horraati sunt, vt baptismum exerce-
rent, adiuncta sponione, si faceret, se illi vitam impetrarunt:
at ille in schola Christi dudum edoctus, temporalia bona aspi-
cenda pro sempiternis, fidenter respondit, se nunquam tantum
errorem commissurum, vel tam iniquam commutationem factu-
rum, vt pro salute corporis perdat animam; itaque pergerent
qui sententiam iam latam, tantillum modò moræ sibi indulgerent,
vt in extremo illo vitæ momento se Domino commendare pos-
set. quod cum illi concessum esset, flexis genibus orationem in-
stituit, & inter orandum capite est truncatus, circumstantibus
Ethnicis constantiam eius admirantibus. Atque hæc facta sunt de
mediis, quibus Satan fideles quosdam conatus est a directa ad
caelum via abducere, & præcipitare in tartara: iam subiungam re-
uentus & successus nonnullos, ex quibus patenti modò, quibus
diuina benignitas miseros istos gentiles ex idololatriæ tenebris
ad lucem veritatis Euangelicæ atraxit.

Puer septennis crebrò tantis terroribus noctu exagitabatur,
vt parentes quoque suos perterritificaret. Pater tandem co-
scius sui lapsus constituit redire ad gremium Ecclesie, quam
deseruerat, filiumque sacris aquis tingendum offerre, quã-
quidem constet solam religionem Christianam hominem libe-
rare à dira diaboli tyrannide. Certè simulatque puer bap-
tus fuit, nulla amplius terroculamenta est expertus. Mater autem
cernens tantam baptismi vim, vnã cum cæteris liberis totaq; fa-
milia, sanctissimis lauacri vndis caput subiecit.

In statu Ifasai degebat Gentilis Iecusciorum sectæ vnã cum
coniuge sic addictus, vt inter populares suos esset, vt apud Chri-
stianos, quasi Parochus & concionator. Huic nocte quadam,
sue

siue vigilanti siue subdormitanti, apparuit homo vultu venusto & placido, (Patere an frater de Societate nostra fuerit, non obseruaret) qui benignè eum compellans dixit: Valde sordidus es, affer huc paululum aquæ, vt te lauem. & abluendo imposuit ei nomen Pauli. quo facto euauit. Fuit hoc viso gentilis ille totus consternatus, & mox vnâ cum coniuge copiam sibi fieri petiit alicuius de nostris. visione exposita ardentè petit admitti ad Catechesin. Ea vbi satis vterque imbuti fuere, numero fidelium per sacrum baptismum sunt adiuncti. & maritus quidem nullo alio nomine appellari voluit, quam Pauli.

Similiter cum alia femina gentilis cum filiola sua noctu dormiret, ecce se species ei obtulit elegantissimi adolescentuli ardenter eam cohortantis, vt filiolum faceret Christianam, & vocaret Theclam. Femina, simulatque se species ex oculis subduxit, impositum suum mansit: exigua enim fidei Christianæ, nullam autem nominis noui notitiam habebat. Vbi diluxit, percontata est à vicinis, an apud Christianos nomen illud esset vtitatum; qui responderunt, sibi quoque nomen illud esse inauditum; à Patre aliquo Societatis rem esse sciscitandam. Qui cum eò loci venisset, mox occurrit, visum commemorauit, & cum à Patre cognouisset nomen esse Christianum, vnâ cum filia, quæ Thecla deinceps vocata est, sacramento baptismi est initiata. Cæterum vt liquidò constaret illam diuinitus ad fidem Christi perductam, Deus nouo exemplo patefacere dignatus est.

Sub idem tempus è Coraiano bello dictæ mulieris maritus redibat gentilis, grauem tempestatem in mari perpeffus. Nam cum, insaniente mari, gentiles metu exanimati magnis clamoribus inuocarent auxilium suorum idolorum, duo Christiani eadem naui velti ingenti fiducia & animi tranquillitate obtestabantur verum Deum, vt faceret quod suæ diuinæ voluntati placuisset. Hæc obseruans dictus gentilis, nempe in eodem periculo, tantam Christianorum pacem & fiduciam, ethnicorum verò suorum perturbationem & desperationem, decreuit legem Evangelicam profiteri, cœpitque cum Christianis nomen veri Dei inuocare, vt liberari posset ex tam præsentis periculo. Exauditus est; mare tranquillatum est, securus portum cum sociis tenuit. Simulatque domum venit, vxoremque & filiam Christianam reperit, beneficii præstiti memor cûctatione omni exclusa ad baptismi antidorum conuolauit. & nunc omnes tres vitæ sanctioris egegium specimen aliis Christianis præbent, constantiamque illam factis etiam comprobant. Nâ cû Gubernator illis mandasset, vt

set, ut abiectis Rosariis fidem abnegarent; nulla ratione per-
voluerunt, parati potius vitam profundere, quam fidem Creatori,
qui eos tam benigne è sordibus idololatriæ extraxerat, promissam violare.

Placuit quoque diuinæ clementiæ hoc anno solari principem
feminam, Gratiam, regni Ieiū Dominam, ingressu duorum
filiarum in ouile Christi, è quibus natu maior iam nubili iustro-
to quodam modo conuersa est. Nam cum minore sorore ad Christi
adducta, illa pergeret pertinaciter adhærescere erroribus pa-
triiis, ecce in somnis visendam se ei præbet mater erecto & alacri
animo, sorore minore comitante, tendens ad martyrium. ego
conatur & ipsa se ad tam illustrem triumphum adiungere
sociam. at mater eam in societatem non admisit, dicens eam
gloriam non gentilis, sed solius esse Christiani. Repulsam passim
a matre tanto obruta dolore est, ut soluta in lacrymas & singu-
tus euigilarit cum tanto baptismi suscipiendi profundendoque
cum matre sanguinis desiderio, ut ilico eam adierit, vehementer
rogans, sibi ut aditum ad baptismum pararet, quem tandem cum
maxima ambarum gratulatione suscepit.

Dominus quidam Ethnicus extremo supplicio additæ vi-
nos reos, sententiæque executionem commiserat duobus suis mi-
nistris, quorum alter erat Christianus, & olim Iusti Vindoni fa-
mulus. Hic ergo cupidus seruandæ animæ eius, cui caput debe-
bat adimere, cœpit cum eo de animæ immortalitate ac sa-
lute disputare. Ut autem persuaderet homini cõplectendâ esse legem
Euangelicam, præter alias rationes, protulit hanc: Tam sanctam
illam esse & perfectam ob mandatorum quorundam, quæ præ-
scribit, obseruationem, ut multi qui eam semel suscepere, tam-
ab ea desciscant; alii verò, qui eam talem esse cognoscant, non
men amplectantur; in ipso autem hanc difficultatem nullum ha-
bere locum, cū subito sit moriturus, ac ideo solo suscepto bap-
tismo ad æternam salutem commigrare possit. Breuiter, cum re-
veritati doctrinæ cederet, postulauit baptizari. Interea socii vege-
bant Christianum, ne longiores neceret moras, iam omnia præ-
parata esse ad alterum decollandum. Verùm flocci faciens illorum
dicta, bonam temporis partem consumpsit in illo instructione
cumque alter nuncius venisset, illum sua cunctatione molestum
esse ipsi Domino, disertè respondit, se miserum hominem in fide
Christianæ mysteriis instruere, & ideo opus habere tempore. Sa-
tis denique instructo, impertriuuit Sacramentum baptismi. Quo sus-
cepto. Jam, inquit, Neophytus, exsecrate mihi ventrè, lætus sum

hac vita excedo cœlum conscensurus. Sic inuocato ab eo nomine sanctissimo IESV & MARIÆ, caput a ceruice resectum est. Et adimpletum est. quod dixit Saluator: *Vnus assumetur, & alter relinquetur.* hic enim Christianus, alter gentilis occubuit.

Iam verò sicut ingens misericordia Dei elucet in vocandis ad Ecclesiam sanctam infidelibus, sic non minor benignitas diuinæ protectionis se prodit in auertendis fidelium periculis & ærumnis. Vno alteròve exemplo demonstrabo, quod dixi. Cū ignis alicubi corripuisset domum, vicinus Christianus, veritus ne flamma in aedes quoque suas & Ecclesiam insiliret, per fugium habuit ad Agnum Dei è collo suo suspensum. illum enim arundini bene longè impositum magna fiducia & vento & flammæ serpenti opposuit, ac mox a domo & Ecclesia incendium auertit.

Vit nobilis è B. Virginis sodalitate cū iter faceret ad bellum Coraianum, medio mari tantus imber effusus, tantaque caligine obductum est cœlum, vt nemo scire posset, quò prora dirigenda esset. Itaque ab omni humano consilio auxilioque desertus, produxit sacram imaginem, & cum omnibus sociis ante eam humi prostratus Matri misericordiæ supplicauit, vt dignaretur in tanto discrimine sibi deuotis succurrere; vouebantque magnum numerum precum, disciplinarum, & ieiuniorum. Exaudiit benignissima patrona suorum preces; nam vnico temporis momento omnis ventorum furor confedit, & tenebræ discussæ sunt, ac mox animaduertent se littori proximos, ac de salute securos, cū tamen ea tēpestare multa nauigia fluctibus hausta fuissent. Cū verò salui in portum Coraianum inuecti fuissent, actis Deiparæ sanctissimæ gratiis, fidem suam votis statim persoluendis sedulo liberarunt.

Ad extremum non prætermittam commemorare quod nuper accidit, & nisi fallor, non erit abs re alienum. Inter ruinas superioris anni terræmotu Meaci factas vna fuit famosi idoli, cuius lapsu brachium vnum diuulsum in partes, pectus, & ventres patefactus est. Eo conspecto, Taicosama paulo ante mortem, ita successus, iussit illud diffringi in partes, dicens nō potuisse illud prodelle aliis, si in terræmotu non poterat sibi ipsi succurrere: apprehensoque arcu voluit sagitta configere, nisi Ghenefoin illum impediisset, dissuadens ne faceret, posse sibi inde maius aliquod malum creari. Quod verò malum, subiunxit Rex, mihi inferre non poterit mons ligneus, quem ego ipse curauit excitari? Itaque ceperunt idolum comminere cum ingenti dolore gentiliū, qui velut amentes non sustinent oculis tam miserandum spectaculum.

RELATIO RERVM IN IAPON. GESTARVM.
Spectaculum Dei sui, quem colunt & venerantur.

DEVS Opt. Max. pro sua bonitate tandem aperiat eorum oculos, vt clarè perspiciant fraudes, quibus sunt involuti. Certe, si per tempus licuisset tradere Catechismum omnibus, qui illum exponi desiderarunt, multi ex dēsis Ægypti tenebris emerissent, nec pauciores hoc anno, (qui fuit duorum millium centum quadraginta) quàm superioribus, sacris aquis expiati fuissent. Et licet multi ab Euangelio deterriti essent, quòd crederent id excogitatum ad occupanda tandem Iaponiæ regna, non tamen Spiritus sanctus destitit aliorū corda suo igne accendere ad agnoscendam veritatem. Nec defuerunt, qui, frigidiores redditi in baptismi desiderio, extinctam in se flām iterum exsuscitantes & cū minima spes affulgeret, Christum cupidè fiat complere. Anno M. D. XCVII.

R. P. V.

Filius & Seruus,

PETRVS GOMEZ

